

"UKRAINIAN LABOR NEWS"
Printed and published weekly by the Workers and Farmers Publishing Association, Limited, a joint stock company, incorporated under the laws of Manitoba, at its head office and place of business, at the corner of Pritchard Avenue and McGregor Street in the City of Winnipeg, Manitoba.

Subscription per year \$4.00

Telephone: J 1465.

"УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ"

газета для робочого людю — виходить три рази на тиждень: у вівторок, четвер і суботу.

Видка Робітничо-Фармерське Видавниче Товариство, інкорпороване в Манітобі. Редакція, адміністрація і друкарня містяться в Укр. Роб. Домі, на рої вулиці, Пritchard і McGregor, у Вінніпегу, Ман. М. Попович, секретар.

Передплата на рік \$4.00

Адреса:

UKRAINIAN LABOR NEWS

Cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man., Canada

В ПАМ'ЯТЬ ПАРИЗЬКОЇ КОМУНИ.

Сьогодні (18-го березня) припадає п'ятдесят-п'ять річниця Паризької Комуні. Покинемо статтю, яку написав наш великий революційний провідник Ленін з нагоди сорокової річниці Комуні. Ця стаття написана так, що ніколи не траїть на часі.

Після заведення звичаю, французькі робітники святкують 18. березня пам'ять Комуніарів. А в кінці травня вони несуть вінки на могилі жертв кровавого "Травневого Тиждня" і складають присягу, що вони непохитно боротимуться до повної перемоги їхніх ідей, до остаточного завершення завдань політичних комуніарів.

Чому ж то робітників не тільки Франції, але й цілого світа, віддають честь чоловікам і жінкам Паризької Комуні, як своїм попередникам? І яку спадщину залишила Паризька Комуні?

Паризька Комуні довела стійкість. Вона не була свідомо чи в боях притуплена нікою. Програва війна проти Німеччини, страждання підчас облоги, безробіття серед робітників і зруйнування буржуазії; невдоволення, злочини, алоба має супроти інших класів та проти нещадних воєнних провідників, революційний фермент внутрі робітничого класу, яка була йдеологія з свого положення і стремління до вищої соціальної лад; реакційний склад національного зібрання — оце все викликало побурення за долю республіки. В ці і багато інших факторів сприяли до купи, щоби змушити населення Паризю розпочати революцію 18. березня, яка несподівано віддала владу до рук національної гвардії, тобто, до рук робітничого класу і її союзника, дрібної буржуазії.

Це була подія незвана попередню історію. До того дня влада спочивала в руках дідичів і капіталістів, владство, в руках їхніх довірених осіб, а яких складався уряд. Після революції 18. березня, коли то уряд Тієра втік з Паризю зі своїм військом, поліцією і бюрократами, народ став паном ситуації і влада перейшла до рук пролетаріату. Але в сучасному суспільстві пролетаріат, повелеваний економічним капіталом, не може правити політично без розбиття капіталу, що приймають його до капіталу. Якраз саме з цієї причини напрям Комуні неминує прибав соціалістичну закраску — себто, він змагає до повалення буржуазної влади, влади капіталу, змагає до знищення основ сучасного суспільного ладу.

Напочатку цей рух був досить неясний і нерішучий. Навіть патріоти приєднали до него в надії, що Комуні відновить війну проти Німеччини і поведе її до побідного кінця. Він був підтриманий дрібними купцями, яким загрожувало банкрутство, як що не буде ніякої мораторії їхніх зобов'язань та їх ренти (уряд не бажав дати їм тієї мораторії, а Комуні дала). І прешті, навіть буржуазні республіканці на початку симпатично відносились до нього (руху), побоюючись, що реакційне національне зібрання приверне монархію. Але головну роллю в цій русі безперечно відігравали робітники (особливо ж ремісники Паризю). В останній році другої імперії між ними ширилась успішно соціалістична пропаганда і чимало з них належало до І. Інтернаціоналу.

Інше робітників поєвляло вірні Комуні до кінця. Буржуазні республіканці і дрібна буржуазія швидко виступили за неї: деякі з них зв'язались революційного соціалістичного пролетарського характеру руху; інші похмурили його тоді, як побачили, що він неминує завести на поразку. Тільки робітники неустрашени й беззасторожно підтримували свій власний уряд, тільки лише вони боролись і вмирали за него, за освободження робітничого класу, за краще майбутнє для всіх працюючих.

Зраджені своїми ворожачими союзниками, без жадної допомоги, Комуні була засуджена на нещастя. Вся французька буржуазія, всі помішники, біржовики, всі великі і малі злочинці, всі виснажені з'єднались проти неї. Ця буржуазна спілка при допомозі Бісмарка (який звільнив 100,000 французьких воєно-полонених для поборовання революційного Паризю), вєплі да підбурити індустріальних селян і селянську дрібну буржуазію проти паризького пролетаріату. Вони оточили залізним перестенем половину Паризю (другу половину облягла німецька армія). В деяких інших більших містах Франції (Марсель, Ліон, Сент-Етен, Дижон і т. д.) робітники пробували захопити владу в цілі проголошення Комуні та підтримання Паризю, але ці спроби неувдалися, і Париз, який перший підняв прапор пролетарської революції, був похлишений на свої власні засоби і на неминучу поразку.

Для переможної соціальної революції в потрібні дві передумови: високий степень розвитку сил продукції і підготовка пролетаріату. Але в 1871 р. не було цих передумов. Французький капітал не був ще вповні розвинений. Франція тоді була, здебільша, країною дрібної буржуазії (майстри, селяне, дрібне купецтво, і т. п.). З другого боку, не було тоді партії робітничого класу, не було підготовки, не було досвіду в робітничого класу. Широко маси ще не розуміли ясно своїх проблем і способів їх розв'язки. Не було тоді належної організації пролетаріату, не було міцних юній, ані кооперативних організацій. Але головний фактор, якого Комуні не мала, це був брак часу, брак нагоди розглянути свої завдання та виконати свою програму. Вона не мала часу дійсно розпочати свою працю перед тим, як версальський уряд, підтримуваний цілою буржуазією, розпочав нові операції проти Паризю. І Комуні була примушена застановитись насаперед над справою самооборони. І аж до самого кінця, який настав в тяжкі від 21 — 28 травня, вона не мала часу належно над чим небув застановитись.

Але поміж цих несприятливих умов, поміж короткого віку, Комуні знайшла час на розглянення деяких справ, що недостатком показували її дійсні думки і стремління. Комуні замінила постійну армію, це єдине знаряддя в руках пануючої класу, загальним озброєнням народу; вона проголосила відділення церкви від держави, знесла церковний бюджет (тобто державну платню для поїв), надала народному навчанню

(індустрію) чисто світський характер, — наводячи цим сильний удар жандармам в станах. На чисто соціальному полі вона вєпліла мало що зробити, але й це що вона зробила, вєстачало, щоб виявити її характер, характер народного уряду, уряду працюючих: нічна праця в пекарнях була заборонена; практика карання грибною, ця узаконена форма рабування робітників, була знесена; і врешті, був проголошений знаменитий розпорядок про це, що фабрики і майстерні, облічені їхніми власниками, або позачинковані, передаються робітничим кооперативам для розпочаття нової виробництва. І як-би для підкріплення свого характеру, дійсно демократичного, пролетарського уряду, Комуні ухвалила, аби ні один член уряду не побирав більшої платні за звичайну робітничу платню робітників і в ніякому разі не перевищував 6,000 франків (\$1,200) річно.

Все це ясно показує, що Комуні ставила смертельну програму для старого світа, оногого на рабівні і виснуку. Тому то якраз буржуазне суспільство не могло почувати себе спокійно, доки на міській управі Паризю повстав червоний прапор пролетаріату. І коли організовані були буржуазного уряду нарешті спромоглися придати слабо організованій силі революції, то бонапартівські генерали, переможні Німціями, але хоробрі перед лицем переможених своїх братів-громадян, ці Ренекамп'є і Мелері-Заком-ельські* Франції, розпочали таку криваву розправу, якої Паризьке ще не бачив. Військові бестії вбили о-коло 30,000 парижан, о-коло 45,000 було арештовано і чимало з них розстріляно; тисячі було засуджено в каторгу абож вислано в колонії. Загалом Паризьке втратило біля ста тисяч своїх синів, між ними найкращих робітників всіх фахів.

Буржуазія тпнчалась. "Аж тепер прибито соціалізм на дошкин час", сказав провідник П., кровожадний карлик, Тієр, після урядження ним та його генералами кровопролиття серед паризького пролетаріату. Але буржуазні вороги даремно вєрали. О-коло шести років після повалення Комуні, коли то це чимало борців П. сиділо в тюрмах абож знаходилося на засланнях, у Франції почався новий робітничий рух. Нове соціалістичне покоління, збагачене досвідом своїх попередників, але ще знеохоче їх поразкою, підхопило прапор, який вєплів з рук борців Комуні і понесло його з нірвою і одвагою, з окликами: "Хай живе соціалістична революція! Хай живе Комуні!" А три роки пізніше нова партія працюючих і її агітація на провінції примушувала пануючу класу освободити комуніарів, яких уряд тримав в тюрмі.

Пам'ять борбитів комуніарів святкується не тільки французькими робітниками, але пролетаріатом цілого світа. Бо-ж Комуні не боролась за місцеві, вузькі, краєві цілі, а за освободження всього працюючого людства, всіх стонетих і пригноблених. Як передовий борець за соціальної революції, Комуні дєставала симпатію звідусіль, де тільки пролетаріат страждав і борювався. Спомин про життя і смерть Комуні, бачення робітничого уряду, який здобув і тримав в своїх руках столицю два місяці, спомин про героїчну боротьбу і страждання пролетаріату — це все збуджувало ентузіазм мільонів робітників, будило їхні надії і викликало в них симпатію до соціалізму.

Гарматний гук на вулицях Паризю пробував і найбільше відставу верству пролетаріату, що спала мільйонним і послужив в цілому світу товчком до зміцнення революційної соціалістичної пропаганди. Тому, отже, справа Комуні не вмерла; вона живе вєх нас. Справа Комуні, це справа соціальної революції. Справа політичного і економічного освободження працюючих в справі пролетаріату цілого світа. І в цій розумній Комуні — безсмертна.

* Парські генерали, командувачі карними експедиціями проти російських робітників та селян в 1905 році.

СПІЛЬНЕ ЗАРЯДЖУВАННЯ.

(Стаття написана спеціально для "Укр. Роб. Вістей".)

Капіталістична преса і бюрократія робітничих юній і професори політичної економії в різних університетах зв'язались тепер, маювати привабливу картинку "економічної революції", що відбувається в капіталістичному виробництві. Ця "революція", яка відбувається без "стукоту і гучки" є нічим іншим, як звичайнісіньким собою "спільним заряджуванням" (капіталу і праці).

В передминулому числі "Укр. Роб. Вістей" був надрукований огляд зарібків (чистих зисків) залізниць Злуцких Держав і Канади. В о-дному огляді було вказано, що чисті зиски залізничних корпораций знеслаються збільшувались і що це збільшення завдячується здебільша поголовному зменшенню видатків — коштом залізничних робітників.

Зменшення видатків доконано в двоякій спосіб. Деякі залізничні зв'язались докунувати що економію "згорі". Спідар являє типичний взірєць цієї методи. Шляхом заведення більших лємкоматив; удішенням машинерії; найхитрішими штучками що до скорості і сотнями інших штукоч що до спритності, корпорациям вдалося заощадити чимало видаваних перєдше грошей.

З другого боку деякі корпорация вибрани дешо тонші способи. Вони завели, за допомогою услужливої юній бюрократії, ріжні пляни "спільного заряджування" Балтімор і Огайо залізнична розпочала цей плян за допомогою Залізничного Департаменту Амери-канської Федерації Праці. В цій країні Сенар спромігся перевести цей "плян" в тринадцятих залізничних майстернях.

Насалади цієї кооперації. Насаперед скорість і інші способи спритності, накинєні

завождженні в матеріалах і засобах, зменшення видатності праці; менше число скарж; значне зменшення спільних: крада обсудта для громадянства і збільшення бізнес для залізничних.

Він рівнож зазначає, що "співдління" змагає до усунєнення страйків.

Чи може бути ще гостріший осуд класового співробітництва? Плян "спільного заряджування" перемінє робітничі юній в компанійні відділи і запровадє залізничників до капіталістичного воза. Це є грунтовніший і хитріший спосіб заведення спритності ніж спосіб, прийнятий Спідаром — і багато небезпечніший, бо-ж він

виснає саму кров з робітничих юній. Орган найчорнішої реакції "Фінаншіал Пост" ось так висловлюється про це "спільне заряджування": "Економісти добачують розвиток руху, який успішно дерать рівновагу проти радикалізму".

І ще ось так озгадовує свої міркування: "Служачі шєрєвці, це сторож проти радикалізму". Комуністи раом зі всіма лївими елементами юнійного руху мусять викривати і якнайршучіше поборувати цей руйнівницький плян класового співробітництва.

Г. М. Бартоломью.

ВЕЗЕ ТМ, ЯК ВІШАЛНИКАМ.

Недавно тільки закінчилося заличення Романа Смалє-Стоцького до польської шляхти, недавно тільки заспокоїлася від "обурення" українська націоналістична преса в Галичині на нерозумного Романа, як от вже найновше новий, не Рман, але Кость. Не просто Кость, а др. Кость та ще й Левицький. Не з Праги, а таки з Львова, від самого УНДО написав до польського уряду лист, в якому стверджує, що він "стоїть лєвою на становищі польської державности".

Таке лише варшавська газета "Варшавянки", яка називає Кость Левицького ось як: "Пан Кость Левицький, бувший президент Західно-Української Рєспубліки вєслав в останньому часі письмом до польського уряду", в якому, значить, присягається на лєвоїність польської державі і т. п. Розуміється, може Кость ще більше там дешо пише, ми не

знаємо, "Варшавянки" не мєрємо, а подаємо це за львівським "Новим Часом", який каже, що цю справу повинно висинити УНДО (Українське Національно-Демократичне Обєднання).

Самий-же "Новий Час", який зі своїми редакційним штабом також є частиною того нещасного УНДО, ніяк тої справі висинити не може, хіба тільки висинє "Варшавянки", що "п. Левицький таким достойником (президентом ЗМНР) ніколи не був".

Президентом не був, це так, але що проте став хрумєт, то тут вже й УНДО нічого не висинить. Зрештою тут треба когось, щоб і саме оте УНДО висинити, що то воно за птиця, коли до него так сватається польський оскубаний орєл.

Підє те ціле УНДО до польської шляхти за жєбранню. Воно й на Смалє-Стоцького тому тільки сердилося, що він його випередив. Тільки тому.

ЕЛЕКТРОФІКАЦІЯ С.Р.С.Р.

(Кореспонденція до "У. Р. В." з Рад. України.)

Соціалізм — це радянська влада панєс електрофікації. Ленін.

Гасло В. І. Леніна про те, що радянська влада пєс електрофікація — це соціалізм, як і всі гасла Леніна, працюючої маси радянських країн проводять в життя. Як тільки вєплєлася радянська влада з тою страшною руїною, що осталася після війни і революції, зараз-же взялася і за цю важну роботу — електрофікацію країни памятаючи, що без цього неможливо будувати соціалізм. Як всяка робота, так і електрофікація в радянській країні дуже скоро розвивається.

Ось які здобутки на полі електрофікації С.Р.С.Р. за останні п'ять років:

Для електрофікації Ленінград і його околиці побудовано дві нові районові електростанції — "Волховська" (на ріці Волхові) і "Красний Октябр" (Червоний Жовтєв). Окрім цього розширено одну зі старих ленінградських електростанцій. "Волховська" станція — це перша в С.Р.С.Р. велика гідроелектрична (що використовує силу води) станція. Станція "Красний Октябр" використовує торф, що його в околицях Ленінграду дуже багато.

Для електрофікації Москви і її промислових районів за радянської влади побудовано вже дві великі електростанції "Каширська" і "Шатурська". Окрім цього розширено дві московські електростанції, що були збудовані ще за царських часів. "Шатурська" станція знаходиться серед величезних торфових болот і є найбільшою в світі торфяною електростанцією.

Слідуюча велика станція, що її будова буде повністю закінчена в 1926 році — це Нижегородська районна електростанція, котра будється біля торфових болот в віддаленні 38 верств (верста майже це саж, що кілометр) від міста Нижній-Новгород. На Ленінським торфовим болоті будється недалеко міста Ярославля ще одна торфяна електростанція.

Всі районні електростанції, що вже побудовані і будуть ще, в найближчій майбутнім будуть з'єднані між собою

і покривуть величезну площу високовольтними лініями електропередачі, посилюючи електричну силу в міста, на фабрики й заводи та в села.

В Донецьким каміновугілевим басєйні (на Україні) побудована вже "Шперовська" районна електростанція, що своєю роботою відпадки і брак вугілля антрацитю, що тут здобувають. "Шперовська" станція почне вже свою роботу в пів році і в майбутнім буде з'єднана з другою станцією, що вже почалася її будова недалеко Олександров-Грушівської. Ця станція також використовуватиме відпадки вугілля і буде обслуговувати електрично енергією головню місто Ростов-на-Дону.

В Закавказзі, недалеко Тифлісу вже будється на місці зливу річок Курі і Арагві нова так звана "Земо-Авчалська" електростанція, що почне працювати вже в цьому році. Там же в Закавказзі будється ще декілька невеликих електростанцій на гірських річках.

На Уралі побудована вже "Кізелівська" районна електростанція на вугільних копальнях. В майбутнім ця станція має протягнути свої лінії до міста Перми. Будеться вже і "Челябінська" районна електростанція, а також "Егоршинська" — обі на вугіллі.

В місті Свердловську в цим році буде відкрита готова вже нова торфяна електростанція. Для електрофікації столиці Рад. України Харкова в 35 кілометрах від міста будється "Чугуївська" районна станція. Будеться також нова станція і в Києві.

Ось самі головні електростанції, що вже зовсім закінчені або закінчуються і швидко приступять до своєї роботи. Це відомості за інженером Кукєл-Кривєвським. Сюда взято тільки головню районну станцію, а о-крім цього побудовано за останні роки багато малих електростанцій по ріжних містах і навіть селах широкого Радянського Союзу.

В проекті електрофікації є ще ціла низка більших районних електростанцій, що мають бути побудовані в найближчій

роки.

Між ними в проекті і найбільша "Дніпровська" гідроелектростанція, що має бути побудована недалеко міста Запоріжжя на Дніпрі. Там буде побудована через Дніпро висока плотина (загата) на 37 метрів висока. Спад води із цієї загати дасть величезну силу для майбутньої електростанції. Через цю плотину підійметься вода в Дніпрі так, що затопить Дніпрові пороги (підводні скани) і через це буде можливе плавання кораблів від міста Катеринослава аж до моря. Досі кораблі плавають Дніпром тільки до Катеринослава з гори, а далі вниз Дніпром не можуть плавати через пороги.

"Дніпровська" електростанція, це буде найбільша гідроелектростанція не тільки в С. Р. С. Р., але і в цілєм світі. Це буде колєсальна будівля з найновішою-технікою. Підготовчі роботи до цієї станції закінчені, проекти і пляни готові, але час, коли повинна початися будова, ще не вирішений. Спеціальна комісія під головуванням тов. Троцького, при участі закордонних і радянських інженєрив розглядає зараз проект цієї величезної будови і висинить коли можна буде розпочати роботу самого будовання.

Ось те, що ми маємо і в найближчій майбутнім матимемо в галузі електрофікації вісталої в цім відношенні країні, якою була царська російська імперія. За 5 років, та ще таких важких років маємо вже більше чим до революції здобували за 50 років.

А це доказує нам, що в нашій країні, в якій недавно ще в страшній вечері останніх кількох років існує був звичайний нафтовий каганчик, якого трудно було знайти, в цій країні швидко вже розліється широке море електричного світла, попливе дротами в міста і села, на фабрики та заводи величезна кількість електричної енергії, посянється стєнами України електричний влуг, де сьогодні вже гудить трактор.

Все це не фантазія, а дійсність. Все це не за горами, як то кажуть, а недалеке завтрашнє майбутнє.

Це доказують факти, що я вже вивє в життя, це доказують величезні здобутки за одних тільки 5 років.

Ів. Ткачук. Катеринослав, 22. I. 1926.

З РАДЯНСЬКОЇ УКРАЇНИ

БУДИНОК ІМ. Т. ШЕВЧЕНКА.

В день 65-ї річниці смерті Т. Шевченка, в селі Моричині, в якому родився Шевченко, відбулося в колишній с ад і б і Тараса відкриття народного будинку ім. Т. Шевченка.

ВІДКРИТТЯ ПАМ'ЯТНИКА Т. ШЕВЧЕНКОВІ В ПОЛТАВІ.

В день 65-ї річниці смерті Т. Шевченка, відбулося відкриття пам'ятника Шевченкові в Полтаві. На відкритті прийбули представники радянського уряду. Співав хор з приблизно 1,000 осіб.

БУДУЮТЬ НОВУ КІНО-ФАБРИКУ.

З весною починають будувати в Києві велику кіно-фабрику, в якій будуть вироблятися кінофільми. Вона буде обурована після найновішої методи. Ціле улаштування для неї куплено в Німеччині. Буде це третя кіно-фабрика на Україні.

РОЗРІСТ УКР. АКАДЕМІ НАУК.

Президія Голов. Науки рішила на останньому своїм засіданню постаратися, щоби Українська Академія Наук одержала до своєї розпоряджєності ще 4 будинки в Києві, бо дотепершнє поміщення Академії виявилось недостаточним. Крім цього ухвалєно "вєсти кошти на добування до будинку Академії двох великих будинків.

Товариші! Відновляйте передплату на "Укр. Роб. Вістей".